

Répási Krisztián

Az „egyetlen kérdés” terrorizmusa

A single issue (egyetlen kérdés) terrorizmus a politikai erőszak marginálisan kezelt formájának tekinthető, ugyanis a jelenség jóval kevesebb figyelmet kap, mint a terrorizmus más – iszlámista, szeparatista stb. – formái, annak ellenére, hogy ez a típus sem nélkülözi a politikai motivációt, a fenyegetettség érzetét kelti, sérülteket és a halálos áldozatokat követel, tetemes anyagi kárt okoz. Az alábbi írás egyrészt megkísérel átfogó képet adni a single issue terrorizmusról, elhelyezve azt a politikai erőszak palettáján, másrészt megvizsgálja, hogy a jelenség mennyiben fenyegeti Európát.

Rachel Monaghan a *single issue* terrorizmust nem pusztán az erőszakmentes tiltakozástól való elmozdulásnak, hanem ennél többnek, a terrorizmus azon válfajának tekintti, amelynek lényege, hogy az aktivisták a politikának egy konkrétan meghatározott, sajátos területén belül forradalmi változást érjenek el. Kiss Zoltán László hasonlóképpen fogalmaz: szerinte az elkövetők „csupán egy meghatározott, társadalmi-politikai értelemben relatíve partikuláris cél elérésére tesznek kísérletet a szervezett politikai erőszak eszközrendszerével.” G. Davidson Smith úgy véli, a csoport tagjainak militarizmusa abból fakad, hogy megpróbálnak orvosolni egy feltételezett sérelmet, ami valamilyen kormányzati intézkedéshez, vagy éppen ellenkezőleg, a kormányzat által elhanyagoltnak tekintett kérdéshez, területhez kapcsolható.

A szakértők véleménye megoszlik abban, hogy a *single issue* terrorizmust hova is lehetne besorolni. Smith és Martha Crenshaw a jelenséget a terrorizmus különálló területeként kezeli, mások ezzel szemben valamilyen tágabb értelemben

vett kategória altípusaként tartják számon: Paul Wilkinson a „forradalom szintjét el nem érő terrorizmuson” (*subrevolutionary terrorism*), míg Richard Clutterbuck az ideológiai terrorizmuson belül helyezi el.

A *single issue* erőszakot ugyanakkor nem mindenhol minősítik terrorizmusnak. Míg az FBI egyértelműen a hazai terrorizmus (*domestic terrorism*) képviselőjeként kezeli a jelenséget, addig Európában az európai terrorfenyegetettséget vizsgáló éves jelentések (*Terrorism Situation and Trend Report – TE-SAT*) többnyire extrémizmusként kezelik a merényleteket, mivel az EU tagállamai lényegében „csak” azokat a cselekményeket tekintik terrorizmusnak, amelyek a megfélemlítés eszközével próbálják megváltoztatni az alapvető politikai, alkotmányos, gazdasági és társadalmi struktúrát. Monaghan elfogadja, hogy nincs pontos és mindenki által elfogadott definíció a terrorizmusra, mindazonáltal felsorol néhány főbb tulajdonságot, amelyek a terrorizmust jellemzik: az erőszak használata, vagy a vele való fenyegetés; a politikai indíték; a merényletek célja a

megfélemlítés; a siker mércéje az, hogy az adott témával kapcsolatosan megváltozik-e az emberek, vagyis a célközönség hozzáállása; valamint az a tény, hogy az elkövetők által alkalmazott módszerek szélsőségesek. Véleményünk szerint a *single issue* erőszak kimeríti a fenti kritériumokat, ezért terrorizmusnak tekinthető, ugyanakkor figyelembe véve az európai uniós megközelítést is, a merényletek elkövetőivel kapcsolatban kerülnék a „terrorista” minősítést.

A *single issue* terrorizmusnak három jelentősebb típusát lehet megkülönböztetni: a szélsőséges állatjogi aktivistákat, illetve környezetvédőket, valamint a militáns abortuszelleneseket. A továbbiakban az irányzatok fő képviselőin keresztül próbálunk betekintést nyújtani a *single issue* erőszak világába, a súlypontot a radikális állatvédőkre helyezve.

Az Állat-felszabadítási Front

Az Állat-felszabadítási Front (*Animal Liberation Front – ALF*) gyökerei egészen 1963 decemberéig, a vadászatok megzavarását célul kitűző szervezet, a *Hunt Saboteurs' Association* megalakulásáig nyúlnak vissza. A csoport két tagja, Ronnie Lee és Cliff Goodman idővel úgy gondolták, hogy ennél keményebb fellépéseket kéne foganatosítani. 1971-ben létrehozták a *Band of Mercy* elnevezésű szervezetüket, amelynek aktivistái – amellet, hogy szétverték a vadászok autóit – megtámadták az állatkísérleteket végző laboratóriumokat is. Az állatvédő szervezetek első gyűjtogatásos akcióját is ez a csoport követte el 1973-ban, felégetve a Hoechst Pharmaceuticals épületét. Ezek után megszorodtak a radikálisok tulajdon ellen elkövetett erőszakos akciói, aminek követ-

keztében az állatvédő mozgalom végleg kettévált, Lee és Goodman pedig 1976-ban az akkorra már körülbelül harminc főre duzzadt *Band of Mercy* átkeresztelte Állat-felszabadítási Frontra.

Filozófia

A szélsőséges állatvédők szerint az állatoknak az emberekkel azonos jogaik vannak, így nem lehet őket tulajdonként kezelni, vagyis nem tarthatunk állatokat saját, vagy mások szórakoztatására, személyes biztonságunk és vagyontárgyaink őrzésére, tudományos kísérletekre (még új gyógyszer előállítására sem), valamint arra, hogy ruhát vagy ételt állítsanak elő belőlük. Úgy vélik, az állatok nem képesek arra, hogy megvédjék jogaikat, ezért nekünk, embereknek morális felelősségünk és kötelezettségünk ezt megtenni. Az Állat-felszabadítási Front a világ negyven országában aktív (az Egyesült Államokban már az 1980-as évek elején megalakult az első ALF-sejt), szimpatizánsai Európában Portugáliától Lettorszáig hajtanak végre akciókat. A honlapjukon közzétettek szerint a tagok rövid távú célként minél több állatot akarnak megmenteni, vissza akarják szorítani az állatokkal szemben elkövetett visszaéléseket, hosszú távon pedig az állatok kínzásával foglalkozó vállalatok ellehetetlenítését tűzték ki.

Módszerek

Kim Stallwood a tanulmányában kijelenti, hogy az ALF-nak az állatok szabadon engedésére koncentráció kezdeti akciói még rokonszenvet keltettek az emberekben, de később, a generációváltás után, az új, fiatalabb aktivistákat, akik között – az alapító tagoktól eltérően – sok volt a munkanélküli, már jobban érdekelte az anarchia, mint az

állatok megmentése, és a szervezet, amely már korábban sem visszafogott módszereiről volt híres, tovább radikalizálódott. Az ALF és a Föld-felszabadítási Front tagjai „közvetlen akcióknak” hívott támadásaik során állatokat szabadítottak ki laboratóriumokból és farmokról, számos biotechnológiai labor, rákkutató intézet, illetve állatkísérlettel foglalkozó cég berendezéseit törték darabokra, cirkuszokat, hentes- és szörmeüzleteket, versenylovak istállóit, kutyatenyésztő telepeket, gyorséttermeket vertek szét, fatelepeket, sípályákat, terepjárókat gyűjtöttak fel. Az ALF eszköztárának a szélesebb közönség megfélemlítése is részét képezi, tetemes anyagi kárt okozva a forgalmazóknak és pánikot keltve a vásárlókban: a Mars csokoládékról azt a rémhírt terjesztette, hogy patkányméreg van bennük, a samponokról azt, hogy fehéritőt kevernek bele a gyártók. Mindezek ellenére a szervezet nem tekinti magát erőszakosnak. Az Állat-felszabadítási Front önkéntesei a „bevetéseik” során készült, propagandával megtűzdelt videofelvételeken kiszabadítják a ketrecbe zárt állatokat, hadat üzenve a profithajhászásnak és az állatkísérleteknek, a kutatók és családtagjainak megfenyegetéséről, bántalmazásáról, a laborok szétveréséről, felgyújtásáról, felrobbantásáról, a rák és az Alzheimer-kór kutatásával kapcsolatos kísérletek eredményeinek megsemmisítéséről azonban már nem készül képi anyag. A támadások és a fenyegetések miatt nemcsak éveket késhet valamilyen fontos gyógyszernek a kifejlesztése, hanem elmaradnak a kutatások szempontjából fontos beruházások, aminek súlyos tudományos és gazdasági következményei lehetnek.

Számos legálisan létrejött csoport támogatja az erőszakos akciókban szerepet vállaló önkénteseket. Ilyen többek között az ALF-től látszólag független, valójában a szervezet propagandacsatornájaként

funkcionáló *Animal Liberation Press Office*, a Ronnie Lee alapította brit *Arkangel* magazin és a *Bite Back*, illetve a San Francisco-i *No Compromise* weboldalak, amelyeken az aktivisták felelősséget vállalnak a támadásokért. A legálisan működő szárny alapvető funkciója a végrehajtott akciók dicsőítése, az önkéntesek bátorítása hasonló tettek elkövetésére.

A mérsékeltebb állatvédő csoportokon belül nincs teljes egyetértés abban, hogyan is kéne viszonyulniuk a szélsőségekhez. Több, az erőszaktól tartózkodó szervezet a célok humánusságára hivatkozva nemcsak morálisan, hanem anyagiilag is támogatja a radikálisokat. A békésebb tevékenységet folytató amerikai állatvédő szervezet, a PETA nyilatkozatában elismeri, hogy bár léteznek olyan csoportok, amelyek más módszerekkel próbálják megmenti az állatokat, mint ők, de az ALF módszereit egyáltalán nem ítéli el, továbbá a költségvetéséből jelentős összeg került az ALF számlájára.

Az Animal Right Militia

1982-ben a korábban ismeretlen *Animal Right Militia (ARM)* a legfontosabb brit pártok vezetőjének, köztük Margaret Thatchernek küldött levélbombát. Az akció két okból számított mérföldkönek: egyrészt első alkalommal történt ember elleni erőszak az állatok védelmében, másrészt először használtak az aktivisták robbanószerkezetet. Nagy-Britanniában az ARM 1985-ben tudósok otthonát célzó hat bombamerényletért, egy évvel később pedig öt támadásért vállalta a felelősséget, amelyek során autókat robbantottak fel. Ez utóbbinak magyar vonatkozása is van: az egyik bomba a Londoni Birodalmi Rákkutató Intézetnél dolgozó Dr. Sebestyén Andor professzor

kocsiját semmisítette meg. Az ARM-et sokan önálló szervezetnek tartják, holott valószínűleg csak arról van szó, hogy az ALF-alapító Ronnie Lee a szervezet erőszakmentes imázsát úgy akarja fenntartani, hogy a robbantásos cselekményeket egy fiktív csoport fedésében követi el.

Európai terrorfenyegetettség

Az európai terrorfenyegetettségről szóló TE-SAT-jelentések *single issue* terrorizmusra vonatkozó fejezetét lényegében az ALF, valamint a főként növényvédő szerek és gyógyszerek előállításával foglalkozó, ám ezzel együtt állatkísérleteket is folytató *Huntingdon Life Sciences* intézet bezárását követelő csoportok által elkövetett akciók uralják. (Rajtuk kívül még a Dél-Franciaországban aktív Comité d'Action Viticole az importborok elleni tiltakozásul hajtott végre 2008-ban és 2009-ben egy-egy robbantásos merényletet.)

Az erőszakos cselekményeket a hatóságok többnyire nem tekintik terrortámadásnak, extrémista cselekmény címszó alatt néhányukat mégis közzéteszik a TE-SAT-jelentésekben. Az 1999-ben Nagy-Britanniában megalakult *Stop Huntingdon Animal Cruelty (SHAC)* szervezetnek Belgiumban, Finnországban, Ausztriában, Olaszországban és Lengyelországban is sikerült hídfőállásokat kiépítenie, elsődleges célpontjai közé a Huntingdonnál dolgozók és családjuk tartozik, míg a másodlagos célpontok az intézet üzleti partnerei, a beszállítók, a megrendelők és azok az üzletek, ahol a Huntingdon termékei kaphatóak. Az elmúlt évtizedben az Állat-felszabadítási Fronttal jó kapcsolatot ápoló SHAC a fizikai erőszaktól sem visszariadó kampánya miatt a megfélemlített részvényesek kiszálltak, és a cég a csőd szélére került. (2001-ben Brian Casst,

a HLS igazgatóját három emberellenes állatvédő baseballütőkkel verte meg, a cég tudósainak nevét, lakcímét és telefonszámát internetes listákon tették közzé, feldúlták a lakásukat, savval öntötték le kocsijukat.)

A Huntingdon-ellenes mozgalom másik képviselője, az Állat-felszabadító Fronttal szintén együttműködő *Militant Forces Against Huntingdon Life Sciences (MFAH)* 2009-től hajt végre különböző erőszakos akciókat. A csoport tagjai 2009 nyarán Tirolban felgyújtották a svájci gyógyszergyártó cég, a Novartis vezetőjének vadászlakát, a rákövetkező évben pedig Lincolnshire-ben égették föl a Highgate nyúlfarmot. A tirol-i esetről az indok az volt, hogy a Novartis állítólag szoros kapcsolatban áll a Huntingdonnal, a nagy-britanniai állatfarm pedig nyulakat szállított a cég kísérleteihez.

Magyarországon az elmúlt években többször is lecsaptak a militáns állatvédők, elsősorban azokra, akik megélhetési forrásként tekintenek az állatokra, borzalmas körülmények között tartva őket. A támadásokat a Radikális Állatvédők csoportja követte el, amelynek tagjai elhatárolódnak az Állat-felszabadítási Fronttól, mondván, ők maguk nem terroristák, mert a verésen kívül semmilyen más akciót nem hajtanak végre.

A Föld-felszabadítási Front

A *single issue* erőszak másik jellemző kategóriája az ökoterrorizmusnak hívott jelenség. A szélsőséges környezetvédők a természet megvédésének jelszavával követnek el erőszakot, megpróbálják ráébreszteni a társadalmakat, hogy jobban védjék a természetet, megakadályozva annak további, ember általi kizsákmányolását, s tiltakoznak többek között a fakitermelés és a genetikailag módosított termékek ellen. A Föld-felszabadítási Front (*Earth Liberation Front – ELF*) hason-

ló körülmények között jött létre, mint az 1970-es években az ALF. Anyaszervezetük a gátépítések és az erdőket kettészelő útépítések ellen tüntető, 1980-ban alapított *Earth First!* volt, amelynek ugyanúgy kialakult a militáns szárnya, mint annak idején a vadászatok ellen tiltakozó mozgalomnak. Néhányan a csoporton belül úgy gondolták, hogy az *Earth First!* nem tesz meg mindent a cél érdekében, és kiválva belőle 1992-ben létrehozták az angliai Brightonban a Föld-felszabadítási Frontot. Az ELF hamar terjeszkedni kezdett, és az amerikai fiókszervezet már 1998 októberében sifelvonót és éttermet gyújtott föl a Coloradóban található Vailben, 2008 júliusában pedig a svédországi Ämhultban az ELF-el kapcsolatban álló *Jordens befrielsefront* egy magántulajdonban lévő házat gyújtott fel.

Az ALF-hez hasonlóan a szélsőséges természetvédők is működtetnek „sajtóirodát” (*North American Earth Liberation Front Press Office*), és több országban van fiókszervezetük. A harcos természetvédők több közös támadást hajtottak végre az ALF-el, és az egyik során 1996. október 27-én a két „front” tagjai Detroitban felgyújtották a *Forest Service* teherautóit. Bizonyos személyek neve mind a két szervezetnél felbukkan: Rodney Coronado gyújtogatással egybekötött merényleteket követett el mind a két csoport alkalmazásában, Craig Rosebraugh pedig nemcsak az ELF-nek, hanem az Állat-felszabadítási Frontnak is a szóvivője. A két szervezet az FBI szerint 1990 és 2005 között több mint 1200 akciót hajtott végre.

Az Isten Hadserege

A radikális abortuszellenes mozgalom kialakulása az abortuszt engedélyező 1973-as amerikai legfelsőbb bírósági döntéshez

vezethető vissza. A határozat után számos abortuszt ellenző szervezet alakult meg, köztük a legszélsőségesebb, a fizikai erőszaktól sem visszariadó Isten Hadserege (*Army of God*). A szervezetről először 1982-ben lehetett hallani, amikor az Egyesült Államokban a Don Benny Anderson vezette három fős, abortuszklinikákat felgyújtó csoport túsul ejtett egy terhesség-megszakításokat végző orvost és feleségét, akiket később sértetlenül szabadon engedtek. A csoportot Anderson nevezte el Isten Hadseregének. A későbbiekben egyre több klinikát és orvost ért támadás, a merényletek nagy többségét pedig olyan radikálisok követték el, akik saját magukat a szervezet tagjai közé sorolták. Az aktivisták abortuszklinikák padlóját öntik le bűzös vajsavval, elbarikádozzák, szétverik, felgyújtják, esetleg fel is robbantják az épületet, valamint halálosan megfenyegetik az orvosokat, a nővéreket és a betegeket. Eric Rudolph 1997-ben szögbombákat hozott működésbe atlantai, valamint alabamai abortuszklinikákon és melegbárokban, és az 1996-os atlantai olimpián elkövetett robbantásért is őt terheli a felelősség. Clayton Waagner 2001-ben több mint ötszáz, fehér porral megtöltött levelet küldött el 280 abortuszklinikának, azt állítva a levélben, hogy lépfene (anthrax) van bennük. A borítékok nem tartalmaztak anthraxot, de mivel nem sokkal előtte ugyanezzel a módszerrel követték el támadásokat, Waagner akcióját is valós fenyegetésként kezelték. A Kanadát és Ausztráliát sem kímélő, az elmúlt húsz évben közel 6000 erőszakos cselekményt elkövető militáns abortuszellenesek eddig négy orvost, két klinikai alkalmazottat, egy betegkísérőt és egy biztonsági őrt öltek meg. A legutóbbi gyilkosság 2009-ben történt: Scott Roeder egy templom előtt ölte meg Dr. George Tillert. Tiller ellen 1993-ban már követték el

merényletet, akkor az a Rachelle Shannon lőtte meg az orvos mindkét karját, akinél később megtalálták az Isten Hadseregének „kézikönyvét.” (A könyv „útmutatóként” szolgál arra vonatkozóan, hogyan lehetne visszaszorítani az abortuszt, melynek leghatásosabb módját az abortuszt végző orvosok megölésében jelölik meg.)

Bár Tiller meggyilkolását elítélték a mérsékelt abortuszellenes szervezetek, az orvosok számíthatnak arra, hogy a konzervatív beállítottságú közéleti személyek, befolyásos televíziós hittérítők, valamint magas rangú politikusok továbbra is démonizálni fogják a terhesség-megszakítást, amiből a szélsőségesek legitimitást nyernek a támadásaikhoz. Az USA-ban egyébként sincs könnyű dolguk sem az abortuszt végző orvosoknak, sem a magzatelhajtásra vállalkozó nőknek. Charles Rulon szerint az orvosok állandó fenyegetettségben élnek, sokuknak az utcán golyóálló mellényben kell közlekedni, továbbá a kórházaknak mindössze 7%-a végez abortuszt, és a megyék 87%-ban nincs is lehetőség a beavatkozásra.

Közös vonások és eltérő tulajdonságok

A fentiekben taglalt csoportok között számos hasonlóságot és különbséget fedezhetünk föl. A hasonlóságokat tekintve fontos megemlíteni, hogy az aktivistáknak nincs átfogó politikai programjuk, mindössze azon az egy bizonyos témakörön belüli változást akarják elérni a kormány és az emberek hozzáállásában. A szervezetek illegálisan működnek, kiterjedt nemzetközi kapcsolatokkal rendelkeznek, ugyanakkor nincs vezetőjük. Decentralizáltak, és nincs szigorú értelemben vett hierarchiájuk, ha el is fogják az alapítokat, azzal még nem feje-

zik le az egész csoportot. A világ számos országában léteznek radikális természetvédők, állatjogi aktivisták, valamint abortuszellenesek, és közülük sokan közösséget vállalnak az eszmét képviselő szervezettel annak ellenére, hogy nem állnak velük közvetlen kapcsolatban. Az ALF, az ELF és az Isten Hadserege szimpatizánsaik számára mindössze a közös ideológiát nyújtja, ami lehetővé teszi, hogy az egyes személyek, az ismerősökből, barátokból álló néhány fős sejtek, vagy akár a tucatnyi embert tömörítő csoportok bárhol a világon maguk válasszák ki célpontjaikat és módszereiket. Közös tulajdonságként lehet értékelni azt is, hogy a *single issue* csoportok, főleg a szélsőséges állat- és környezetvédők az angolszász országokban követik el a legtöbb támadást, elsősorban az USA-ban, illetve Nagy-Britanniában, kisebb részben Kanadában, Ausztráliában és Új-Zélandon. Angliai megalakulásukat követően mind az ALF-nek, mind az ELF-nek csupán néhány év kellett ahhoz, hogy létrehozzák amerikai fiókszervezetüket is.

A különbségek között a radikális állat- és környezetvédő, valamint az abortuszellenes szervezetek tagsága és ideológiája közötti eltérés a legszembetűnőbb. A militáns természetvédők és állatjogi aktivisták eszmeisége végső soron az anarchista, antikapitalista felfogással rokonítható, míg a terhesség-megszakítás harcos ellenzői mélyen vallásos keresztények, sokan közülük egyébként rasszisták és homofóbok is. Különbségként fogható fel, hogy míg az Isten Hadseregének „katonái” deklaráltan törekednek arra, hogy végezenek a terhesség-megszakítást végző orvosokkal és mindazokkal, akik kapcsolatba hozhatóak az abortusszal, addig az ALF és az ELF akciói eddig még nem követeltek emberéletet, bár tegyük hozzá, ez sokszor csak a szerencsének volt köszön-

hető. Ugyanakkor pusztán az anyagiakat tekintve, a militáns környezet- és állatvédők támadásai sokkal nagyobb károkat okoztak, mint abortuszelleneseké.

Lényeges továbbá, hogy az USA és Európa eltérő módon értelmezi, kategorizálja a *single issue* erőszakot. Itt hívjuk fel a figyelmet a TE-SAT-jelentésekben található néhány furcsaságra. Míg általában véve a *Stop Huntingdon Animal Cruelty* támadásait, valamint az ELF-szimpatizáns csoport svédországi gyűjtogatását extrémizmusként tartják számon a jelentések, addig a másik Huntingdon-ellenes szervezet, az MFAH okozta tiroli tüzeset már terrorcselekményként jelenik meg a TE-SAT 2010-ben. Azonban a szintén az MFAH által 2010-ben elkövetett lincolnshire-i szándékos gyűjtogatás nem is szerepel a TE-SAT 2011-ben, ami valószínűleg annak is köszönhető, hogy az Egyesült Királyság nem fogadja el az EU motiváció alapján történő besorolását, így évek óta hiányos adatokat szolgáltat a terrorfenyegetettségre vonatkozóan. A terrorfenyegetettséggel összefüggő adatokból kiderül, hogy a *single issue* erőszak Európát a szélsőséges állat- és környezetvédők által elkövetett támadásokon keresztül sújtja, az abortuszellenes mozgalomhoz köthető bűncselekményekről a TE-SAT eddig még nem számolt be.

Végül arra mutatnánk rá, hogy az Egyesült Államokban több helyütt nem ugyanúgy kezelik a militáns abortuszellenesek bűncselekményeit, mint a szélsőséges természetvédők és állatjogi aktivisták támadásait. Olyannyira nem, hogy amikor 2006. szeptember 11-én az iowai Davenportban David McMenemy radikális abortuszellenző behajtott kocsiával a terhesség-megszakításokat is végző helyi egészségügyi központba azzal a szándékkal, hogy magával együtt felrobbantsa az egész épületet, akkor Jennifer L. Pozner állítása szerint

az AP hírügynökség kivételével egyetlen elektronikus vagy nyomtatott sajtótermék sem közölt hírt az esetről. A politika és a hatóságok nem tesznek meg mindent annak érdekében, hogy féken tartsák a militáns abortuszelleneseket. William Webster, a Reagan-kormányzat FBI-igazgatója 1984-ben a *CBC Face the Nation* című műsorában kijelentette, hogy egy postahivatal vagy egy bank felrobbantása terrorizmus, de egy abortuszklinikáé nem az. A *Philadelphia Independent Media Center* tudósítója szerint George Bush 2005-ben elutasította, hogy az amerikai szélsőjobboldali terrororganizációkat – köztük az Isten Hadseregét – az ország biztonságát fenyegető tényezőkként tartsák nyilván. Emellett gyakran a helyi rendőrség sem sújt le a törvény teljes szigorával az abortuszellenes bűncselekmények elkövetőire. Az esetek politikai töltete miatt a hatóságok nem szívesen foglalkoznak ezekkel az ügyekkel, míg az ALF és az ELF támadásait követően a rendőrség alaposabb nyomozást folytat.

Megkésett letartóztatások

A decentralizáltság és a kis létszámú, gyakran mindössze egy emberből álló „sejtek” miatt a felderítés és a potenciális elkövetők elleni nyomozás rendkívül nehéz. A hatóságok nem tudják megelőzni a támadásokat annak ellenére sem, hogy a *single issue* erőszakhoz kapcsolható csoportok sokszor hónapokon át fenyegetik a kiszemelt célpontot. A hatóságok eddigi legnagyobb fogása a 2006 januárjában az USA-ban lezajlott Backfire-művelethez köthető, melynek során kilenc amerikai, valamint két kanadai ALF- és ELF-aktivista került rendőrkézre. Általánosságban elmondható, hogy a legtöbb esetben csak a táma-

dás végrehajtása után történnek letartóztatások, ami a militáns abortuszellenzőkkel kapcsolatosan fokozottan igaz.

Végső soron megállapítható, hogy függetlenül attól, hogy az egyes szakértők, vagy országok a *single issue* jelenségéhez kötődő merényleteket miként kategorizálják, a politikai erőszak ezen formája nemcsak egyidős a modern terrorizmussal, ha-

nem ugyanolyan veszélyes is. A média nem fordít kellő figyelmet a jelenségre, a terrorizmussal kapcsolatos hírek között az iszlámista támadások még mindig domináns szerepet töltenek be, holott a *single issue* terrorizmus által politikai, társadalmi, gazdasági és nem utolsósorban tudományos téren kiváltott negatív hatásokat hibáulenne alábecsülni. ■

Irodalom

- Monaghan, Rachel: Single-Issue Terrorism: A Neglected Phenomenon? *Studies in Conflict & Terrorism*, Vol. 23. London, 2000, Routledge.
- Monaghan, Rachel: Terrorism in the Name of Animal Rights. In Taylor, Maxwell – Horgan, John (eds.): *The Future of Terrorism*. London, 2000, Routledge.
- Kiss Zoltán László: A terrorizmus elleni küzdelem szociológiai természetű kihívásai. *Hadtudomány*, 2005. 4. szám.
- Smith, G. Davidson: *Combatting Terrorism*. London, 1990, Routledge.
- Stallwood, Kim: A Personal Overview of Direct Action in the United Kingdom and the United States. In Best, Steven – Nocella, Anthony J. (eds.): *Terrorists or Freedom Fighters: Reflections on the Liberation of Animals*. New York, 2004, Lantern Books.
- Seres László: Ökoterroristák, *Népszabadság*, 2004. szeptember 4.
- Steward, Scott: Escalating Violence From the Animal Liberation Front. *Stratfor*, July 29, 2010.
- Animal rights group claims responsibility for arson attack at Highgate Farm. *This is Lincolnshire*, July 23, 2010.
- Jászberényi Sándor: Újabb támadásokat terveznek a Radikális Állatvédők. *168 óra*, 2011. február 21.
- Leader, Stefan H. – Probst, Peter: The Earth Liberation Front and Environmental Terrorism. *Terrorism and Political Violence*, 2003, Vol.15, Issue 4.
- Nagy Gábor: Ökoterrorizmus az Egyesült Államokban. *HVG*, 2001. 10. szám.
- Rudolph Reveals Motives. *CNN*, April 19, 2005.
- Ballai Vince: Az őstehetség is beszáll az abortuszháborúba. *Origo*, 2010. január 30.
- Rulon, Charles: Anti-abortion rhetoric fuels domestic terrorism. *Philosophy Lounge*, January 18, 2011.
- Tálas Péter: Jelkép és jelkép, 2001–2011. *Nemzet és Biztonság*, 2011. 4. szám.
- Pozner, Jennifer L.: The Terrorists who aren't in the News. *AlterNet*, November 11, 2006.
- Clarkson, Frederick: Anti-Abortion Terrorism Threatens All Americans. *Women's eNews*, February 13, 2002.
- Mychalejko, Cyril: Anti-abortion Terrorism Can Be Prevented. *Philadelphia Independent Media Center*, June 20, 2009.
- Eleven Defendants Indicted on Domestic Terrorism Charges. *Department of Justice*, January 20, 2006.